

**ALLA BARN ÄR *STORA NOG* FÖR
FAMILJETERAPI – Det är upp till
oss som terapeuter...**

**BARNES BESKRIVNINGAR AV
FAMILJETERAPI:
Barnen kan visa oss vägen**

ÖVERSIKT

1. Varför är ämnet intressant och angeläget
2. Kunskapsläget
3. Syftet och problemställning
4. Metoden
5. Bearbetning och analys
6. Resultat
7. Slutsatser
8. Kliniska implikationer
9. Frågor, funderingar och kollegialt utbyte

1. VARFÖR ÄR ÄMNET INTRESSANT?

- Det finns en stor brist på kunskap och forskning inom området.
- Forskning har visat att barn ofta utesluts eller får en otydlig roll i samtalet. Trots att de egentligen borde vara givna och viktiga deltagare i familjeterapi.
- ”Det är en fråga om demokrati att hitta sätt att engagera barn och ungdomar i familjebehandlingen” (Kjell Hansson, 2001)

Mina funderingar inför studien

- Jag saknade barnens perspektiv i forskningen/litteraturen.
- Barnen torde vara de bästa informanterna.
- Barnen har rätt att bli tillfrågade.
- Barnens svar skulle kunna ge oss ledtrådar till hur vi bättre ska engagera och inkludera dem på ett sätt som är optimalt för dem.

2.KUNSKAPSLÄGET

Vad säger studier av familjeterapeutiska samtal och terapeuterna?

- Barn får 3,5 % talutrymme i samtalet, får ofta en passiv position. "Icke-personer" (Cederborg, 1997).
- Barn exkluderas eller marginaliseras i stor utsträckning.
- Terapeuter känner sig osäkra på hur de ska involvera barnen.
- Terapeuter känner sig inte tillräckligt utbildade
- Terapeuter utesluter barnen för att skydda/bespara dem.

KUNSKAPSLÄGET (forts)

Vad säger barnen i de få studier som finns?

- Terapeutens personlighet spelar roll för barnet.
- Barn vill delta aktivt i familjeterapisamtalen även när det inte direkt rör dem själva.
- Barn vill bli tillfrågade, lyssnade på och känna sig förstådda.
- Barn uppskattar andra aktiviteter än prat.

3.SYFTE och PROBLEMFÖRMULERING

- Syftet med studien är att beskriva barns perspektiv på familjeterapi.
- Förhoppningen är att beskrivningarna i sin tur ska berika familjeterapeuters barnperspektiv och ge "ledtrådar" till hur man som familjeterapeut kan skapa de bästa förutsättningarna för barnen i samtalen.

4. PROBLEMFOMULERING

Hur beskriver barn sitt deltagande?

5. METOD

- Kvalitativ ansats.
- Semistrukturerade intervjuer med fem barn, 7-12 år som nyligen avslutat familjeterapi på BUP mottagning.
- Kvalitativ innehållsanalys, induktiv ansats, manifesta innehållet.

6. BEARBETNING OCH ANALYS

- Det inspelade materialet transkriberades ord för ord.
- Intervjuaren har lyssnat igenom det inspelade materialet.
- Utskrifterna har lästs igenom upprepade gånger för att hitta uttalanden som är relevanta för frågeställningen = meningsbärande enheter.
- De meningsbärande enheterna har kondenserats och kodats.
- Koderna har grupperats i kategorier, kategorierna utgör det manifesta innehållet.

7. RESULTAT

Nio kategorier utkristalliserade sig och har förts in under de fyra teman intervjuaren frågat om.

INLEDANDE FRÅGOR	UPPLEVELSE	UPPFATTNING	TIPS TILL FAMILJETERAPEUTER
Skäl till familjeterapi	Nervöst innan	Innehåll	Tips
	Talutrymme	Terapeuten	
	Både skönt och jobbigt	Inte bara prat	
		Föräldrarnas inställning	

RESULTAT (forts)

SKÄL TILL FAMILJETERAPI

- Ett av barnen visste inte
- De andra beskrev på olika sätt att det handlade om både att barnet mådde dåligt men också att familjen behövde hjälp.
- Flera trodde att fokus skulle vara på dem och blev lättade av att fokus var på hela familjen.

Så här sa barnen...

RESULTAT (forts)

Mina reflektioner

- Beskrivningarna tyder på att de ser att familjemedlemmarna påverkar varandra och upplever att de kan hjälpas åt att lösa problem.
- En återblick. Går inte att säga om det är synsätt de anammat eller om de hade dessa tankar innan terapin. Men intressant att de resonerar så!

RESULTAT

NERVÖST INNAN

- Alla barnen beskrev det som nervöst innan de hade träffat familjeterapeuten.
- Det som lindrade nervositeten var själva mötet med terapeuten. Barnen trodde inte att mer information inför mötet hade hjälpt.

Så här sa barnen....

RESULTAT (forts)

Mina reflektioner

- Barns nervositet och motstånd inför första mötet skulle kunna vara en förklaring till att de utesluts. Att man låter dem slippa för att skona dem.
- Resultaten visar på att barnen endast är initialt nervösa och att de sedan uppskattar att delta, t.o.m längtar.
- Viktig information för att framhärda. Om barnen fortsätter vara motvilliga så kanske det handlar mer om att terapeuten behöver hitta andra sätt än att barnen ska exkluderas.

RESULTAT

TALUTRYMME

- Lagom
- Att de vuxna pratade mest men att barnen hade möjlighet att prata när de önskade.
- Att det ibland var bra att vara tyst och lyssna
- Att terapeuten kunde hjälpa barnet att prata.
- Upplevelse av att alla fick prata färdig och att man inte är tvungen att prata.

Barnen sa så här...

RESULTAT (forts)

Mina reflektioner:

- Upplevde sig som aktivt deltagande och ville vara det.
- Verkade också ha upplevt att de fick hjälp att skifta mellan positionerna (prata/lyssna) både genom att terapeuten hjälpte dem sätta ord på saker och genom att terapeuten erbjöd material som hjälpte dem.

RESULTAT (forts)

BÅDE SKÖNT OCH JOBBIGT

- Alla beskrev familjeterapin som en positiv erfarenhet
- Ibland jobbigt, men mestadels skönt.
- Kändes skönt att veta att man inte var konstig, utan normal

EXEMPEL PÅ BARNENS BESKRIVNINGAR

Mina reflektioner

- Svaren tyder på att även när det kändes svårt så upplevde de att terapeuten tog ansvar för att lugna ner/underlätta.
- Viktigt att det inte blev för påfrestande för någon.
- Alla beskrev tydligt att terapeuten normaliserad familjens bekymmer och att detta var viktigt.
- Positiva omformuleringar och ett salutogent fokus verkade uppskattat.

RESULTAT

INNEHÅLL

- Barnen ombads beskriva vad familjeterapi är och hur de skulle beskriva det för en kompis.
- Beskrev framförallt vad man gör.
- Att man får lära sig nya sätt att prata och vara med varandra.
- Ett sätt att lösa problem.
- Tyckte om att fokus var på hela familjen.
- Familjeterapi hjälper!!!

Vad barnen sa.....

Mina reflektioner

- Det verkade vara en viktig aspekt att i terapin ha fått uppleva att familjen kan prata om svåra saker och lösa problem tillsammans.
- Verkar ta med sig en ny erfarenhet av sig själva och familjen.

RESULTAT (forts)

TERAPEUTEN

- Det som barnen lägger allra största vikt vid: Terapeutens egenskaper och förhållningssätt.
- Lugn och snäll
- Lyssnande och förstående
- Erfaren och utbildad
- Äkta och intresserad
- Positiv
- Kunde ställa frågor som hjälper

EXEMPEL

Mina reflektioner:

- Samma egenskaper som lyftes fram i studier från andra länder.
- Läger ett stort ansvar på oss.

RESULTAT (forts)

INTE BARA PRAT

- Alla barnen lyfte fram att det var bra att terapeuten använde annat än bara prat.

EXEMPEL

Mina reflektioner:

- Beskrivningarna ger stöd åt användandet av mer lek- och aktivitetsorienterade metoder.
- Verkade handla om flera saker: att det underlättade i kommunikationen, reglerade intensitet och intimitet samt gav positiva erfarenheter.

RESULTAT (forts)

FÖRÄLDRARS INSTÄLLNING

- Fyra av barnen tog upp att det var viktigt för dem att föräldrarna var positivt inställda både till terapeuten och samtalen.

EXEMPEL

Mina reflektioner:

Naturligt att en allians måste byggas med var och en av medlemmarna för att terapin ska vara verksam.

TIPS TILL FAMILJETERAPEUTER

- En hel del av barnens tips till oss skulle kunnat sorteras in under ovanstående kategorier men utifrån respekt för att barnen menade dessa just som TIPS till oss...

HÄR KOMMER TIPSEN!

TIPS

Mina reflektioner:

- Barnen visade och uttryckte att de tyckte om att tillfrågas som experter.
- Slående hur de i den här delen också tog andra barns perspektiv och funderade kring hur de skulle vilja ha det.
- Barn har både en önskan och en kapacitet att berätta för oss hur vi bäst gör dem delaktiga om vi bara frågar dem och skapar förutsättningar för att de ska kunna svara!

8. SLUTSATSER

- Att barn vill vara delaktiga i familjeterapi styrks.
- Barn uppskattar att få delta utifrån ålder och individuell kapacitet.
- Terapeutens bemötande är centralt t.ex. fokus på det positiva och använda sig av annat än prat.
- Föräldrarnas inställning till familjeterapin och familjeterapeuten är viktig.
- Barnen i studien visade på en medvetenhet om att familjemedlemmarna påverkar varandra. De är positiva till att få möjlighet att prata med varandra på ett nytt sätt och kunna hjälpa varandra.
- Barnen upplevde familjeterapi som en hjälp för familjen.

9. KLINISKA IMPLIKATIONER

- Uppmanar oss att bredda vår repertoar för att bättre inkludera barnen och aktivt engagera dem i ett systemiskt arbete.
- Uppmanar oss att prata mer om HUR vi ska inkludera barnen som aktiva deltagare/subjekt trots att (eller just för att) vi jobbar i ett sammanhang som tenderar att objektifiera barnen.

VAD SÄGER NI???

**FEEDBACK, TANKAR, FRÅGOR, IDÉER
HUR GÖR NI? RUSTAR
FAMILJETERAPIUTBILDNINGEN OSS
FÖR ATT MÖTA BARN? HUR FÅNGAR
VI BARNNS RÖSTER OM
FAMILJETERAPI? HUR GÖR VI DEM
DELAKTIGA I SIN VÅRD OCH
BEHANDLING?**